

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ส่งผลกระทบให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับมีการเน้นหนักในเรื่องการปรับปรุงหลักสูตร และการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาความคิดและการแก้ปัญหาของนักศึกษา ตลอดจนการพัฒนาคุณค่าและวัฒนธรรมของไทย มีการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายด้านหลายส่วนทั้งการศึกษาระดับรัฐและเอกชน อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษามีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษามากขึ้นกว่าแต่ก่อน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีความหลากหลาย ประชาชนมีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษากันได้อย่างทั่วถึงท่ามกลางสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายอย่างด้วยกัน ที่สำคัญคือสังคมจะเชื่อมั่นได้อย่างไรว่าคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เหล่านี้มีคุณภาพและมีมาตรฐานที่เทียบเคียง กันได้อย่างน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานของคุณวุฒิดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒินั้นๆ ซึ่งสามารถพิจารณาจากผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านต่างๆ ในการทำงานและการประกอบอาชีพ รวมทั้งคุณลักษณะอื่นๆ ในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นสถาบัน อุดมศึกษาจึงควรได้มีส่วนร่วมกันกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละคุณวุฒิไว้เป็นหลัก เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีคุณภาพ เพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่สังคมในด้านคุณภาพและมาตรฐานของคุณวุฒิที่บัณฑิตพึงมีหลังจากสำเร็จการศึกษา

เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวง เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand) หรือ NQF เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานคุณภาพให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการ ศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดม ศึกษาทุกระดับ ได้แก่ ระดับอนุปริญญา 3 ปี ระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับปริญญาโท ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และระดับปริญญาเอก โดยให้มีผลให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดไปจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ประกาศกระทรวงฯ นี้ได้กำหนดคุณภาพของบัณฑิต ให้ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และได้มอบหมายให้คณะกรรมการการอุดมศึกษานำกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไปพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสถา/สาขาวิชาต่างๆ ของแต่ละระดับ คุณวุฒิ เพื่อสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมี มาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (<http://blog.spu.ac.th/quality>))

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย เป็นหลักสูตรที่ มุ่งหวังให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ มีคุณสมบัติเป็นที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดทิศทางของมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าวให้ชัดเจน มองเห็นเป้าหมาย และทิศทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาร่วมกัน การมีเครือข่ายร่วมกันของทุกสาขาวิชาในสถาบันและ นอกสถาบัน จะเป็นพลังขับเคลื่อนเพื่อให้การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (TQF) เป็นไปตามความมุ่งหวังของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย จึงได้เสนอ โครงการวิจัยนี้ขึ้นด้วยหวังว่าจะนำผลที่ได้จากการดำเนินงานมาใช้ประโยชน์โดยตรงกับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ มองเห็นทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลโดยตรงต่อการ พัฒนาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่อง แต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

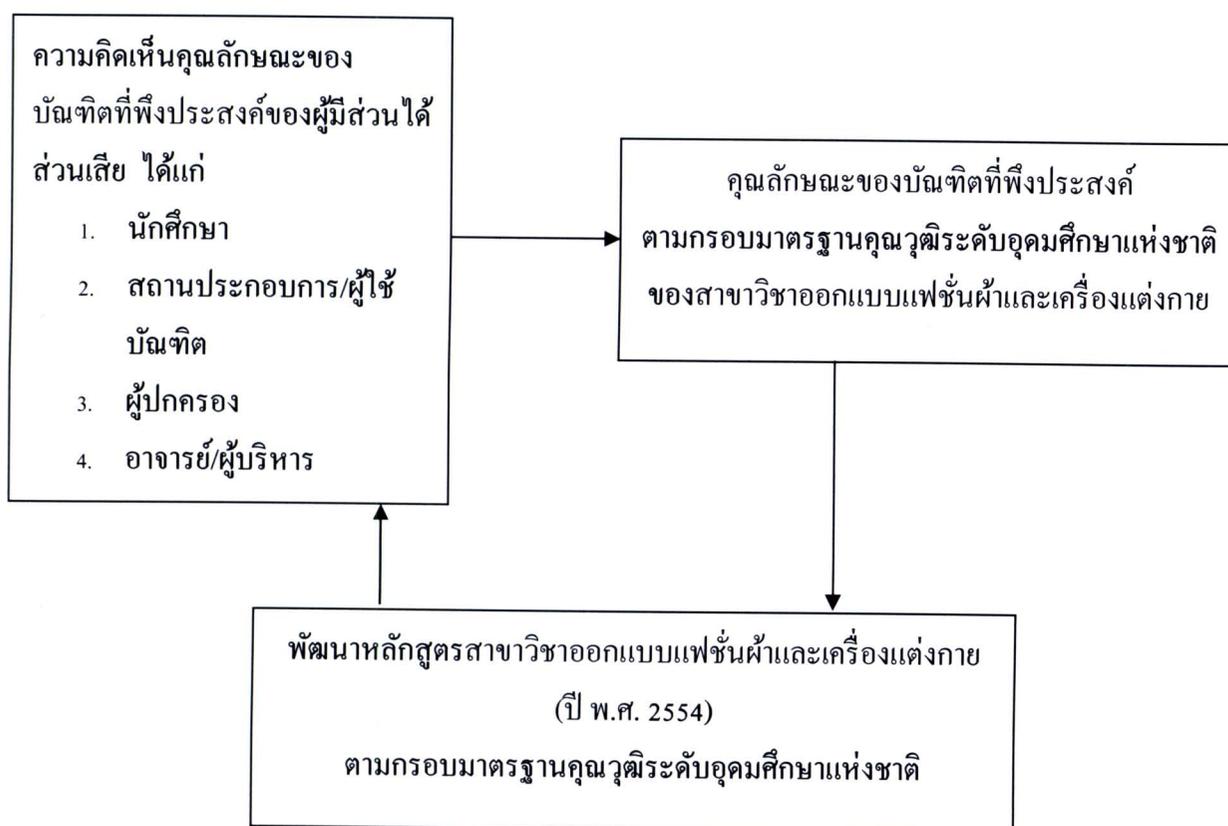
2.2 เพื่อประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบ แฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

3. ขอบเขตของการวิจัย

เป็นโครงการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2550) คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2553

ซึ่งเป็นบัณฑิตรุ่นแรกของหลักสูตรนี้ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ประชากรที่ใช้คือ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2553 สถานประกอบการ / ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ปกครองของบัณฑิตและอาจารย์/ผู้บริหาร เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

4. กรอบแนวความคิดของการวิจัย

5. นิยามศัพท์

5.1 กรอบมาตรฐานวุฒิ หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อ เนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสาขาวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน ผลการเรียนรู้

5.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

5.2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

5.2.2 ด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

5.2.3 ด้านทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

5.2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

5.2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2.6 ด้านทักษะพิสัย หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงาน อย่างคล่องแคล่วถูกต้องตามแบบที่กำหนด สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ความสามารถในการประยุกต์การปฏิบัติงานเพื่อการแก้ปัญหาในสภาพจริงได้

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เช่น การเผยแพร่ในวารสาร จดสิทธิบัตร ฯลฯ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

6.1 ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย

6.1.2 เผยแพร่ข้อมูลรายงานวิจัย สร้างความรู้ ความเข้าใจในเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย (TQF) แก่ผู้เกี่ยวข้อง

6.1.3 นำเสนอแนวคิดและแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนานักศึกษาระดับอุดมศึกษาสาขาวิชา ออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย ให้ได้ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย (TQF)

6.2 ผู้ใช้ประโยชน์ในงานวิจัย

6.2.1 ผู้ใช้ประโยชน์ทางตรง ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาของสาขาวิชา ออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

6.2.2 ผู้ใช้ประโยชน์ทางอ้อม ได้แก่ หน่วยงาน สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการ